

handen was, waerop d' selve vroetvrouwe seyde: neen. Verclarende voorts d' voorn. JANNIGEN WILLEMS, dat zij ten huuse van de voorss. MARICHGEN WILLEMS woonende, des nachts naer soodanich overlijden eenich gepijp ende gerommel gehoort heeft, oock sulcx dat der overledene mans voordochterken jegens haer, JANNEGEN, seyde: moeder en is noch nyet doot, — op welke tijt d' overledene eene groote quantiteyt van water ende bloet was affgaende, door d'bedstroo dringende, 'twelck van de vloer met wasschen worde gereynicht. Wiensvolgende daechs daer aen (als wanneer d' overledene soude worden gekist) sij, attestante, gesien heeft, dat d' selve overledene twee doode kinderen waren affgegaen, alsoe een soonken ende een dochterken, die neffens de moedere in de kist geleyt zijn. Alle 'twelcke de comparanten presenteerden, des versocht, naerder bij eede te affmeren. Con-senterende, dat hier van acte gemaect worde, ende is dese.

Aldus gedaen ende gepasseert ten huuse van de voorn. WILLEMTGEN AERTS, staende buyten d' voorss. Wittevrouwenpoorte, ter presentie van den eersame Mr. BRUNO VERDOES, chirurgijn ende JACOB VAN WESTRENEN, schoudt buyten d' voorss. poorte, als getuygen hier toe versocht.

(w.g.) WILLEMTEN WIJCKSLOOT. get. bij JANNEGEN,
BRUNO VERDOES. +

WILLEMS VOORT.

(w.g.) JACOB VAN WESTRENEN.

W. VAN GALEN, NOTS.

Het verhaal leek mij belangrijk genoeg om in deze rubriek gewag ervan te maken.

Utrecht, Juni 1926.

A. J. VAN DER WEIJDE.

INGEZONDEN.

HET ZWAARTEPUNT VAN HET „ROONHUYSIAANSCH GEHEIM”.

I.

Ongeveer twee maanden geleden heeft dr. NUYENS in dit *Tijdschrift* een mededeeling gedaan over het nagelaten dagboek van vrouw SCHRADERS, dat berust in de bibliotheek der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst. Het was mij een groot genoegen dat opstel te lezen, te meer daar het blijk gaf van groote waardeering van den arbeid en de persoonlijkheid van een simpele vroedvrouw ten plattelande. En het is met de waardeering van geneeskundig werk vaak wonderlijk gesteld. Echter zegt dr. NUYENS in zijn beschouwingen iets, waarover ik mij verbaasd heb en waaromtrent ik gaarne nadere opheldering zou hebben.

De schrijver zegt dan, dat CHAMBERLAIN zijn geheim aan VAN ROONHUYSEN, RUYSCH, e. a. heeft verkocht in 1693. Deze bewering komt men nog wel eens hier en daar tegen, voornamelijk in Duitsche leerboeken voor verloskunde, doch ten onrechte, naar ik meen, en zij dient dan ook tegengesproken te worden, daar waar men ze ontmoet.

Vrage: Waar haalt dr. NUYENS deze bewering van daan, en waar vindt men de bewijzen voor de juistheid ervan?

Tijdelijk Groningen, 20 Juni 1926.

N. J. A. F. BOERMA, Weltevreden.

Indien ik op de vraag van BOERMA een bevredigend antwoord wilde geven, zou ik veel tijd en *Tijdschrift*-ruimte behoeven. Om deze moeilijkheid te ontwijken wil ik wel verklaren, dat ik mij voorzichtiger zou hebben uitgedrukt, indien ik geschreven had: „zoo het waar is, dat CHAMBERLEN zijn geheim in 1693 aan VAN ROONHUYSEN verkocht heeft”. Waarschijnlijk had BOERMA dan geen bezwaar tegen mijn opmerking gemaakt. Een andere vraag is het evenwel, of deze bewering overal en altijd moet worden tegengesproken. Ik vermoed, dat BOERMA vaart op het kompas van GEYL, die in zijn werk: „de geschiedenis van het Roonhuysiaansch geheim” tot de slotsom komt, dat de Hollanders het geheim niet van CHAMBERLEN kochten. Tegen die meening van GEYL is nog zeer veel aan te voeren en slechts een uiterst zorgvuldig onderzoek der archieven van het chirurgijns-gild, het Collegium medicum, en van de Rechtbank, benevens der talrijke notariele akten van wie weet hoeveel notarissen, waarbij begonnen dient te worden omstreeks 1640, om te eindigen in 1694, zou misschien een oplossing van het vraagstuk kunnen leveren. Een toevallige vondst zou veel kunnen helpen. GEYL heeft wel een poging in die richting gedaan, maar vond niet veel medewerking. Dat CHAMBERLEN met zijn geheim te koop liep, is bekend; dat hij na zijn mislukte poging bij MAURICEAU een ander afzetgebied zocht, is zeer waarschijnlijk; dat hij in Holland vertoefde en omging met geneesheeren en chirurgen, staat eveneens vast; maar of nu de Hollanders een koop aangingen of zelf een instrument uitvonden, is niet uitgemaakt. Het is zelfs niet zeker, dat in Amsterdam de tang het eerst werd gebruikt.

Ik antwoord daarom op de vraag van BOERMA met de verklaring, dat ik mijn bewering in verschillende verhandelingen, zoowel Duitsche als andere tegenkwam, maar dat ik niet noodzakelijk moet twifelen aan de juistheid.

Ten slotte een opmerking. Het opschrift van BOERMA past niet bij de vraag. Het zwaartepunt van het Roonhuysiaansch geheim ligt in de wijze, waarop de bezitters van het geheim handel dreven met hun wetenschap, in de geheimzinnigheid, waarmede zij hun instrument omhulden, in de manier, waarop zij zich een bevoorrechte plaats veroverden in de uitoefening der verloskundige praktijk. Met het al of niet koopen van CHAMBERLEN's instrument heeft dat niets uit te staan.

Amsterdam, 25 Juni 1926.

B. W. TH. NUYENS.